

บทที่ 5

สหภาพพม่า

Union of Myanmar

1. ลักษณะทั่วไป (General Background)

สาธารณรัฐสังคมนิยมพม่าหรือปัจจุบันรู้จักกันในนามของสหภาพเมียนมาร์ (Union of Myanmar) เป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยอีกประเทศหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการทำยุทธศาสตร์และประเทศไทยเองก็เคยเสียอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยาให้กับพม่าถึง 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1569 และครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1769 แต่ในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับพม่ามีความเป็นไปได้ในทิศทางที่ดี

สหภาพเมียนมาร์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 261,220 ตารางไมล์ (ประมาณ 676,560 ตารางกิโลเมตร) ประชากรของประเทศเมียนมาร์ประมาณ 45,112,000 คน (ข้อมูลปี ค.ศ. 1994) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีจำนวนถึง 90 เปอร์เซนต์ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (Webster's New Encyclopedic Dictionary 1994, 1528)

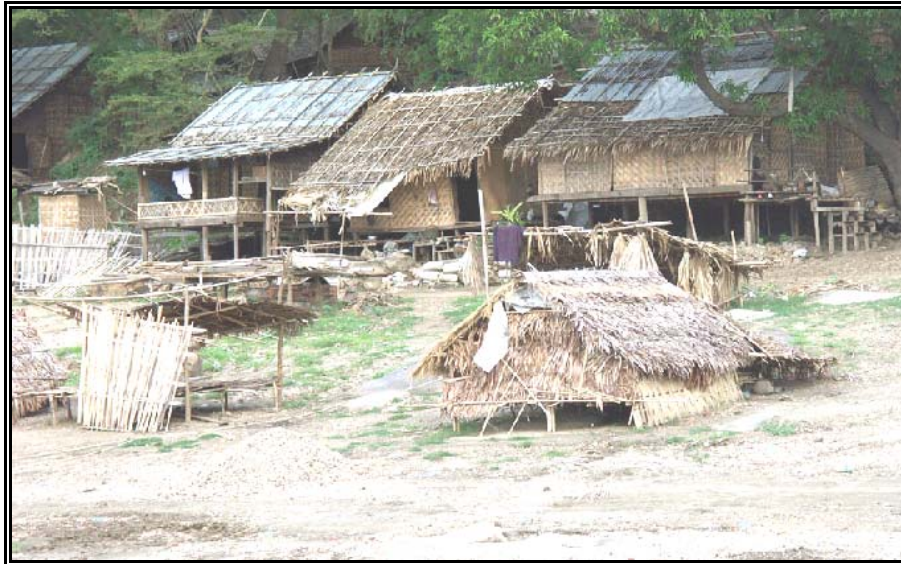

เจดีย์ชเวดากอง กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า

2. พัฒนาการด้านการศึกษา (Education Development)

ก่อนที่พม่าจะถูกปกครองจากประเทศอังกฤษในศตวรรษที่ 19 นั้น การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การดำเนินการของชนเผ่าต่าง ๆ เพราะพม่าอยู่ระหว่างทะเลอันดามัน บังคลาเทศ อินเดีย ทิเบต จีน ลาว และไทย มีแม่น้ำอิรวดีทอดตั้งแต่เหนือผ่านส่วนใหญ่ของประเทศลงมาทางทะเลอันดามัน โดยแยกออกเป็นหลายสายก่อนลงทะเลตรงที่เรียกว่า

แหลมอิระวดี แม่น้ำใหญ่อีกสายหนึ่งคือ สาละวิน ผ่านรัฐฉาน (Shan State) หรือ ไทยใหญ่ลงสู่ทะเลที่อ่าวมะตะมะ แม่น้ำสายที่แม่ฮ่องสอนไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน ด้วยภูมิประเทศอย่างนี้พม่าจึงเป็นดินแดนของคนหลายเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ เช่น มอญ ที่อยู่ในส่วนใต้มาแต่เดิม ไทยใหญ่ในรัฐฉาน ไทยล้านนาตรงบริเวณพม่า – ไทย - ลาว – จีน (ประเวศ วะสี, 2540: 5) การศึกษาในสมัยโบราณจึงเน้นให้คนได้รู้จักวัฒนธรรมของชนเผ่า (Civil Society) ที่สมาชิกจะต้องรู้จักรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านั้นไว้

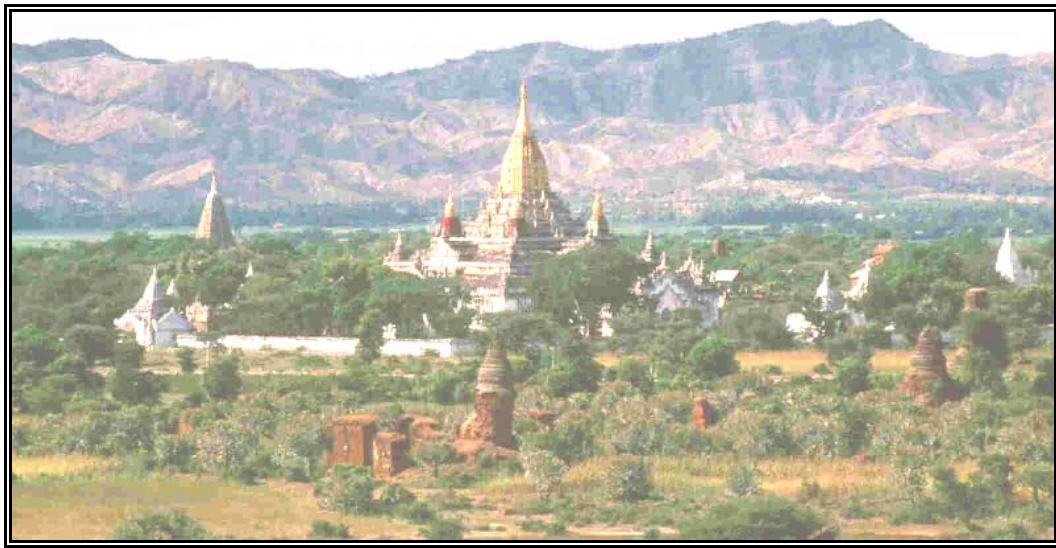

บ้านเรือนริมฝั่งน้ำอิระวดี Irawaddy

ภายหลังที่อังกฤษได้เข้ามาจัดตั้งโรงเรียนใน ค.ศ. 1825 (Postlethwaite, T.N., 1988: 169) โรงเรียนทุกที่ยังใช้การสอนแบบภาษาพม่า และต้องประสบปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนเป็นจำนวนมาก เพราะการศึกษาในช่วงที่พม่าอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ซึ่งช่วงนี้โรงเรียนวัดเริ่มมาถึงจุดเสื่อมสลายแล้ว โดยที่อังกฤษได้นำระบบการศึกษาแบบใหม่เข้ามาใช้ โดยมีโรงเรียนแบบใหม่คือ โรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบท โรงเรียนสำหรับคนในเขตตัวเมือง ซึ่งเป็นโรงเรียนแบบอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่สอนเป็นภาษาอังกฤษล้วนๆ สำหรับชนชั้นสูงบางกลุ่มที่มีฐานะดีพอที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนแบบนี้ได้

โรงเรียนแบบใหม่ที่อังกฤษนำเข้ามาใช้ในช่วงที่ครอบครองพม่าอยู่นี้กลับเป็นปัญหาทำให้อัตราการรู้หนังสือของประชาชนชาวพม่าลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับคนในเขตชนบท ทั้งนี้เพราะในเขตชนบทส่วนใหญ่แต่เดิมนั้นจะอาศัยโรงเรียนวัดเป็นหลัก เมื่อโรงเรียนวัดหมดไปจึงทำให้ได้ผู้เรียนน้อยไปด้วย แต่ระบบโรงเรียนสมัยใหม่ที่อังกฤษนำเข้ามาใช้กลับ

ทำให้เด็กผู้หญิงมีโอกาสได้เข้าเรียนมากขึ้น เพราะถ้าเป็นโรงเรียนวัดแต่ก่อนยอมทำให้โอกาสเด็กผู้หญิงมีน้อยลงเพราะขัดกับประเพณีและศาสนา (เกียรตชัย พงษ์พาณิชย์, 2535: 13)

พุกามเมืองงามของพระพุทธศาสนา

เมื่อพม่าได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1948 รัฐบาลได้เร่งแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือของประชาชนให้ลดลง เพราะขณะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการศึกษาหยุดชะงักลง รัฐบาลพม่าได้จัดระบบการศึกษาทั้งระบบใหม่ รวมทั้งกิจกรรมด้านต่าง ๆ และในปี ค.ศ. 1948 เช่นกัน รัฐบาลได้ผ่านราชบัญญัติการศึกษามวลชน ผลคือ มีการจัดตั้งสภาการศึกษามวลชนขึ้นมาดำเนินการด้วยการศึกษารอบอย่างจริงจัง สภาการศึกษามวลชนที่ว่าเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระ ครั้งแรกที่ก่อตั้งแต่เดิมขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาจึงย้ายไปอยู่ภายใต้กระทรวงบริหารสังคม จุดมุ่งหมายหลักของกระทรวงการศึกษามวลชนแห่งนี้ก็คือ การขจัดความไม่รู้หนังสือ 2 แนวทางด้วยกัน แนวทางหนึ่งคือขจัดความไม่รู้หนังสือจากการศึกษาในระบบ อีกแนวทางหนึ่งก็ด้วยการอำนวยความสะดวกซึ่งจะช่วยให้รู้หนังสือแก่ผู้ใหญ่ ซึ่งจากการใช้กระบวนการ แก้ไขผู้ไม่รู้หนังสือทั้งสองวิธีนี้ ทางสภาการศึกษามวลชนเชื่อว่าขจัดความไม่รู้หนังสือ และเชื่อมั่นว่าจะเป็นการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานให้แก่ทุกคน ว่ากันที่จริงแล้ว จุดมุ่งหมายหลักของสภาการศึกษามวลชนที่ว่าไม่มีอะไรมากไปกว่ามุ่งทำให้มีการพัฒนาชุมชน โดยการจัดตั้งหมู่บ้านที่มีการพัฒนาแบบผสมผสานนั่นเอง เพื่อที่จะให้บรรลุถึงซึ่งเป้าหมายดังกล่าวนี้ทางสภาได้แต่งตั้งผู้ดำเนินการทางด้านการศึกษามวลชนที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ผู้ดำเนินการดังกล่าวนี้จะได้รับเงินสนับสนุนและได้รับอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ดำเนินการช่วยเหลือแก่โรงเรียนวัด และยังเป็นผู้ดำเนินการตั้งหนึ่งผู้ที่คอยป้องกันการไม่รู้หนังสือของคนพม่าด้วย วิธีการดังกล่าวนี้ไม่สัมฤทธิ์ผลดังที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ และจุดอ่อน

จุดหนึ่งของวิธีการดังกล่าวคือว่า ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนขึ้นนั้นได้ใช้วิธีซึ่งมอบให้กับผู้ดำเนินการที่ได้รับเงินตอบแทน ทำให้การดำเนินการเพื่อการศึกษาของมวลชนมิได้เป็นไปในความหมายที่แท้จริงคือ เหมือนกับเป็นการว่าจ้างผู้ดำเนินการให้ทำงานให้เท่านั้น ความล้มเหลวเช่นนี้เองที่ทำให้สภาการศึกษามวลชนไม่ได้รับความเชื่อถือในระยะเวลาต่อ ๆ มา

แผนการศึกษาช่วง 4 ปีที่กำหนดขึ้นในปี ค.ศ. 2495 เป็นความพยายามอีกครั้งหนึ่งแต่มุ่งเน้นวางแผนการศึกษาให้เป็นไปเพื่อรัฐสวัสดิการ ในช่วงระยะเวลานี้เองได้มีการขยายการศึกษาออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือการขยายการศึกษาด้านประถม จากตัวเลขที่ค้นได้ก่อนหน้านี้จะดำเนินการตามแผนการศึกษาดังกล่าวนี้ มีโรงเรียนประถมของรัฐอยู่ 3,335 โรงเรียน และมีนักเรียนเข้าเรียน 468,436 คน จนถึงปลายปี ค.ศ. 2499 ซึ่งเป็นช่วงที่หมดกำหนดระยะเวลาของแผนสี่ปี ปรากฏว่ามีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 10,146 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียน 687,380 คน จำนวนที่เพิ่มดังกล่าวนี้มีถึงสี่เท่าของจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ในเวลา 4 ปีแรกที่ดำเนินการมาจนครบตามแผน

แผนการศึกษา 4 ปีในช่วงที่สองซึ่งเริ่มต้นในปี ค.ศ. 2499 ได้เพิ่มจำนวนโรงเรียนขึ้นเป็น 11,557 และทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 1,576,331 คน จากตัวเลขดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าจำนวนเด็กที่ลงทะเบียนเรียนเป็นอัตราร้อยละ 63 เมื่อเทียบกับตัวเลขของปี ค.ศ. 2493-2494 ตัวเลขร้อยละ 63 นี้ยังไม่ได้รวมจำนวนเด็กอีก 300,000 คน ที่ลงทะเบียนเรียนกับโรงเรียนวัด และอีกจำนวนหลายหมื่นคนที่ลงทะเบียนเรียนกับโรงเรียนเอกชน อย่างไรก็ตาม แม้จะได้ใช้ความพยายามอย่างมากมาในขณะนั้นแล้วด้วยการนำเอาแผนการปฏิรูปต่าง ๆ มาใช้แก้ไขปัญหาด้านการศึกษา ในช่วงหลายปีที่พม่าได้รับเอกราชมาแล้ว แผนการทั้งหลายเหล่านี้ดูเหมือนว่ายังไม่เป็นการเพียงพอต่อการสร้างระบบการศึกษาของชาติให้สนองตอบต่อสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศที่เริ่มเปลี่ยนไปในขณะนั้น

3. จุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษา (Aims and Policies of Education)

การปฏิวัติที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2505 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าและรูปแบบการศึกษาของพม่าใหม่ ด้วยการจัดการระบบการศึกษาที่เป็นไปตามแนวคิดของสังคมนิยม สภาคณะปฏิวัติในขณะนั้นได้ประกาศนโยบายดังนี้

“ระบบการศึกษาที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปเสียใหม่ ระบบการศึกษาจะต้องจัดให้เพียงพอต่อการสนองตอบในการดำรงชีวิต และตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าอันเป็นแกนหลักของสังคมนิยม เป้าหมายด้านการศึกษาของเราคือ เพื่อนำการศึกษาพื้นฐานไปให้ทั่วถึงทุกคน”

ในรัฐธรรมนูญของพม่าที่ใช้อยู่ขณะนั้นได้จำกัดความหมายของนโยบายการศึกษาของพม่าไว้ดังนี้

มาตรา 152

- ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการศึกษา
- ภาษาพม่าเป็นภาษาที่ใช้ร่วมกัน ภาษาของเผ่าพันธุ์ในชาติอาจนำมาใช้สอนได้
- ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายของรัฐกำหนด

บังคับไว้

มาตรา 153

ก. ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะทำการวิจัยในทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างเสรี ทำงานด้วยความคิดที่สร้างสรรค์และมีความคิดริเริ่มในอันที่จะพัฒนาศิลปะ วรรณกรรม และวัฒนธรรมในสาขาต่าง ๆ

ข. ประชาชนมีสิทธิอย่างเสรีในการเลือกใช้ภาษาและวรรณกรรมของตนเองเลือกปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติของตนเองและเชื่อถือศาสนาตามความชอบของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามสิทธิดังกล่าวนี้จะต้องไม่เป็นภัยต่อความเป็นเอกภาพของชาติและกฎระเบียบของสังคมแห่งสิทธิสังคมนิยมซึ่งเป็นสิ่งพึงประสงค์พื้นฐานของสภาพทั้งหมด ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งในกรณีดังกล่าวซึ่งจะมีผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อผลประโยชน์ของเชื้อชาติใดเชื้อชาติหนึ่งจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้มีการปรึกษาหารือและได้รับความยินยอมจากเชื้อชาติที่มีผลกระทบแล้วเท่านั้น

ค. แม้จะมีสิทธิดังได้กำหนดไว้ในข้อ ก. และข้อ ข. ข้างต้นนั้นการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นการเหยียดหยามต่อเอกภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติและกฎระเบียบของสังคมลัทธิสังคมนิยมเป็นสิ่งต้องห้าม บุคคลซึ่งละเมิดข้อห้ามนี้จะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นนี้เองที่นำไปสู่การร่างกฎหมายด้านการศึกษาขึ้นมาอีกสองฉบับ กล่าวคือ กฎหมายมหาวิทยาลัยปี 2507 และกฎหมายพื้นฐานปี 2508 ซึ่งผลจากการที่มีกฎหมายสองฉบับนี้เอง จำนวนเงินที่ใช้จ่ายด้านการศึกษาได้เพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวในระยะสิบปีต่อมา เป้าหมายและทิศทางนั้นก็คือการให้การศึกษาด้านพื้นฐานแก่ทุกคนในประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้จัดดำเนินการในสองแนวทางด้วยกันคือ ด้วยการเปิดโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและอีกแนวทางหนึ่งก็โดยการจัดการรณรงค์การเรียนรู้นั่งสืออย่างเข้มข้นขึ้น

ยุทธศาสตร์ทั้งสองวิธีดังกล่าวนี้นำมาดำเนินการนับแต่นั้นมา จำนวนโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยมต้น โรงเรียนมัธยมปลาย และจำนวนนักเรียนกับจำนวนครูได้เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างมากในช่วงทศวรรษนั้น คือ ระหว่างปี ค.ศ. 1960 – 1970 ในปีต่อ ๆ มาได้มีการนำเอา “โรงเรียนในสังกัด” เข้ามาใช้เพื่อช่วยเสริมการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการและการเรียกร้องด้านการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วยโรงเรียนในสังกัดนี้จะนำมากล่าวถึงในรายละเอียดในภายหลัง

เราจะไม่กล่าวถึงของผลการดำเนินยุทธศาสตร์ข้างต้นนี้ว่าเป็นอย่างไรในรายละเอียดตอนนี้ แต่อยากกล่าวว่าขบวนการที่จัดดำเนินการด้านการศึกษาต้องมาหยุดชะงักอีกช่วงหนึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองจากการเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาและประชาชนพม่าในปี พ.ศ. 2531 เมื่อคณะปฏิวัติในปัจจุบันซึ่งเรียกตัวเองว่า “สหภาพผู้รักษากฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ” ได้เข้ายึดอำนาจรัฐในวันที่ 18 กันยายน 2531 ในวันเดียวกันนั้นเองประธานคณะปฏิวัติคณะนี้ได้แถลงถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ดังนี้

“เนื่องจากช่วงเวลาที่เราได้รับความรับผิดชอบในอำนาจแห่งรัฐเป็นเวลาระยะสั้น เราคงให้ความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขและการศึกษา และเรื่องอื่น ๆ เป็นกิจกรรมการพัฒนาสังคมได้เฉพาะในวงจำกัดเท่านั้น การปรับปรุงการสาธารณสุขและการศึกษาในระยะยาว รวมทั้งกิจกรรมการพัฒนาสังคมอื่น ๆ นั้นจะดำเนินการต่อไปโดยรัฐบาลที่ขึ้นมาใช้อำนาจภายหลังจากที่ได้มีการเลือกตั้งทั่วไปในระบอบประชาธิปไตยแบบระบบหลายพรรค”

นับแต่นั้นมา โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกแห่งก็ถูกปิดตัวลงโดยคำสั่งของคณะปฏิวัติเป็นเวลากว่าหนึ่งปี และโรงเรียนบางส่วนนอกจากระดับมหาวิทยาลัยเพียงจะได้รับอนุญาตให้เปิดเรียนได้อีกเมื่อกลางเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2532 นี้เอง (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ 2535, 16–19)

นักเรียนประถมประเทศพม่า(พ.ศ. 2549)

4. ระบบการศึกษา (Education System)

ระบบการศึกษาของประเทศพม่า หรือสหภาพเมียนมาร์ที่คล้ายคลึงกับประเทศอื่น ๆ คือ มีการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โครงสร้างการศึกษาของพม่าจะใช้ระบบ 5: 4: 2

4.1 อนุบาลศึกษา (Kindergarten)

การเรียนในระดับนี้จะรับเด็กตั้งแต่อายุ 3 – 5 ปี เน้นการฝึกทักษะและพัฒนาการเบื้องต้น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การอบรมให้ข้อความรู้แก่เด็กจะเป็นไปในลักษณะง่าย ๆ เช่น การบวกลบเลข การนับเลข การหัดเขียนภาษาพม่า การอนุบาลศึกษาของพม่าจะปรากฏอยู่เฉพาะเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น เพราะสภาพทางเศรษฐกิจของพม่าไม่ค่อยจะดี แต่ทั้งนี้จะมีหน่วยงานทั้งของเอกชนและรัฐบาลเข้ามารับผิดชอบดูแล ซึ่งจะจัดในลักษณะศูนย์ดูแลเด็กเล็ก หรือ บางครั้งก็จัดอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาด้วยกัน กล่าวโดยรวมแล้วการจัดการศึกษาในระดับนี้ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากผู้ปกครองเท่าที่ควรเพราะผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน

4.2 ประถมศึกษา (Primary Education)

เด็กอายุตั้งแต่ 5 ขวบขึ้นไปจะเริ่มเข้าเรียนในโรงเรียนได้ บางแห่งจัดให้มีชั้นอนุบาลอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา การศึกษาในระดับนี้จะใช้เวลา 5 ปี และถือว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับ รัฐบาลจัดให้ฟรีและไม่มีโรงเรียนเอกชนรัฐบาลควบคุมการดำเนินงาน

ทั้งหมด โรงเรียนประถมศึกษาในพม่าจะมีการรวมตัวอย่างจริงจังของสภาพสังคมชุมชน มีการสร้างโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น แต่บางครั้งโรงเรียนต้องประสบปัญหาในการซ่อมแซมและปัญหาเงินงบประมาณอุดหนุน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเหตุการณ์ความยุ่งยากอันเนื่องมาจากการเรียกร้องทางการเมืองของพม่าเป็นอุปสรรคสำคัญ

การเรียนการสอนในพื้นที่สูง

แม้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาในพม่าจะมีจุดกำเนิดแท้จริงจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น แต่เป็นที่สังเกตว่า โรงเรียนจำนวนมากเหล่านี้ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาชั้นเรียนและอาคารเรียนมาใช้เรียนหนังสือในตอนเย็นสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ หรือว่าจัดงานพิธี หรืองานอื่นใดของชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางก็ตาม โครงการพัฒนาทางสังคมบางอย่างที่จัดทำในภาคสนามนั้นที่แท้จริงแล้วก็สามารถใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางดำเนินการได้ เช่น โครงการปลูกฝิ่นดยาเด็ก หรือโครงการพัฒนาสตรี เป็นต้น โรงเรียนประถมศึกษาในความหมายของชุมชนจริง ๆ บางครั้งก็ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งมาจากเหตุผลประการหนึ่งคือ เมื่อโรงเรียนสร้างเสร็จแล้วชุมชนก็จะยกโรงเรียนให้เป็นสิทธิของรัฐบาล ซึ่งหากกล่าวโดยทางทฤษฎีแล้วโรงเรียนแห่งนั้นก็กลายเป็นสมบัติของรัฐบาลไปโดยปริยาย (ทำให้ชุมชนไม่มีสิทธิที่จะไปใช้โรงเรียนในกิจกรรมของตนได้อีกต่อไป)

4.3 มัธยมศึกษา (Secondary School)

โรงเรียนมัธยมศึกษาของพม่าจะรับผู้ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเรียบร้อยแล้วจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

ช่วงแรกจะเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น จะรับเด็กที่มีอายุ 10–12 ปี ใช้เวลาเรียน 4 ปี เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่จะเน้นทางด้านคณิตศาสตร์ ภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ และวิชาพื้นฐานทั่วไป เด็กที่จบในระดับนี้แล้วสามารถศึกษาต่อในโรงเรียนเกษตรและช่างกล รวมทั้งอาชีพอื่น ๆ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อีก

ช่วงที่สองคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะใช้เวลาเรียน 2 ปี เด็กที่เรียนในระดับนี้จะมีอายุระหว่าง 14–15 ปี วิชาที่เรียนส่วนมากจะเน้นทักษะเบื้องต้นเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถทำให้ที่จะเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงขึ้นไปในอนาคต

ปัจจุบันนี้แม้ว่าจะประสบปัญหาด้านการเมือง แต่รัฐบาลพยายามเร่งสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนอัตราเข้าเรียนยังถือว่าต่ำมากคือ เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาชาย 25 เปอร์เซ็นต์ เด็กมัธยมศึกษาหญิง 23 เปอร์เซ็นต์ (World Education Report, 1991: 128)

4.4 อุดมศึกษา (Higher Education)

หลังจากที่นักศึกษาจบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว สามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาชั้นสูงได้หลายลักษณะ เช่น มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย ในปี ค.ศ. 1978 ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยในสหภาพเมียนมาร์มี 2 แห่ง วิทยาลัยส่วนภูมิภาคอีก 17 แห่ง วิทยาลัยที่สอนได้ถึงระดับกลาง (international College) มี 7 แห่ง สถาบันทางการแพทย์ (Institutes of Medicine) อีก 3 แห่ง และยังมีสถาบันอื่น ๆ ที่สอนเฉพาะทางอีก 8 แห่ง สำหรับนักศึกษาที่มีความสนใจทางด้านพุทธศาสนา หรือพระสงฆ์ หลังจากจบปริญญาตรีแล้วสามารถศึกษาต่อในทางพุทธศาสนาชั้นสูงได้ที่ international institutes of Advanced Buddhistic Studies (Postlethwaite, T.N., 1988: 169)

มหาวิทยาลัยมณฑลตะเลย์

วิทยาลัยครู (Teacher Training)

วิทยาลัยครูในประเทศพม่าหรือสหภาพเมียนมาร์จะมี 2 ระดับคือ

- ครูที่จบในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- ครูที่จบสูงกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี

คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและสถาบันทางการศึกษา (Institute of Education)

จะสอนและฝึกอบรมครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนวิทยาลัยครูจะสอนและฝึกอบรมครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษา

สถาบันทางการศึกษาที่ผลิตครูและโรงเรียนต่าง ๆ จะอยู่ภายใต้การดูแลและการบริหารงานของกรมการศึกษาพื้นฐาน (Department of Basic Education) นอกจากครูและคณะกรรมการต่าง ๆ จะเป็นผู้กำหนดและทำรายละเอียดกระบวนวิชาต่าง ๆ (Syllabus) ซึ่งนับได้ว่าเป็นแนวโน้มของการศึกษาของสหภาพเมียนมาร์ที่ปัจจุบันมีโปรแกรมมากมายในการฝึกอบรมเพื่อให้ครูออกไปรับใช้สังคมต่อไป

นอกจากสถาบันทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูเพื่อออกไปทำหน้าที่สอนแล้ว คณะกรรมการการวิจัยทางการศึกษา (The Myanmar Education Research Board) ยังสนับสนุน และเป็นหน่วยงานในการประสานถึงการทำวิจัย เพื่อส่งเสริมให้ได้ข้อค้นพบทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงวิธีการสอนของครู หลักสูตร รวมทั้งการวัดและการประเมินผลด้วย (UNESCO, 1977:33)

การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาพิเศษ (Continuing Education and Special Education)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เป็นต้นมา พรรครัฐบาลได้เร่งรัดที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชากร โดยพยายามที่จะกำจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือดังข้อความที่ว่า “ประชากรที่อ่านออก เขียนได้จะเป็นกำลังสำคัญของสังคมนิยม” (that energy citizen is literate is of prime importance for the successful building of the socialist system) นอกจากนี้ในมาตรา ที่ 152 ของธรรมนูญแห่งรัฐได้ระบุว่า “ประชากรของสหภาพพม่าทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา” (Energy citizen has the right to education)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อเนื่อง (Aims and Objectives)

1. เพื่อช่วยให้ประชากรพม่าสามารถอ่านออกเขียนได้
2. เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาแนวความคิดและส่งเสริมเจตคติในทางที่ดีต่อสังคม
3. เพื่อช่วยส่งเสริมให้เข้าใจในการดำรงชีวิตมากขึ้น (A board outlook on life)
4. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่รู้หนังสือมีส่วนร่วมในการดำรงของสังคมมากขึ้น
5. เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่หรือแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น
6. เพื่อเพิ่มพูน (enhance) ระดับการศึกษาของประชากรทั้งหมด
7. เพื่อช่วยให้สภาพสังคม เศรษฐกิจ มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในสังคม (UNESCO, 1982: 21–22)

ในการจัดการส่งเสริมการรู้หนังสือของสหภาพเมียนมาร์ รัฐบาลให้อำนาจแก่เมืองต่าง ๆ (Township) เป็นศูนย์ในการดำเนินงานรวมทั้งการจัดตั้งหลักสูตร โปรแกรมการอบรม รวมทั้งการเลือกครูที่เป็นครูอาสา (Voluntary Teachers) ออกไปคลุกคลีกับคนในพื้นที่เพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และปรากฏว่าในปี ค.ศ. 1991 ที่ผ่านมามีประชากรของประเทศที่ไม่ รู้หนังสือเพียง 4.6 เปอร์เซ็นต์ ประมาณ 506,900 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด (UNESCO, 1991: 112) ถือได้ว่ารัฐบาลของสหภาพเมียนมาร์ได้ดำเนินและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

การเรียนการสอนใหม่มหาวิทยาลัย ประเทศพม่า

สำหรับการศึกษาพิเศษของสหภาพเมียนมาร์นั้นยังไม่มีโรงเรียนเฉพาะทางที่สอนให้แก่เด็กหูหนวก ตาบอด หรือทุพพลภาพทางด้านร่างกาย และปรากฏว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมส่งบุตรหลานที่พิการให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ส่วนมากจะสอนอยู่ที่บ้าน ส่วนเด็กปัญญาเลิศนั้น ปรากฏว่ายังไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนหรือมีสถาบันเฉพาะที่จะรับเด็กเข้าเรียน การเรียนการสอนส่วนมากจะเปิดโอกาสให้เด็กได้รับความรู้ในชั้นประถมศึกษามากกว่าระดับอื่นกล่าวโดยสรุปแล้วรัฐบาลยังไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาพิเศษเลยซึ่งถือว่าเป็นภาระของผู้ปกครองที่จัดการเรียนการสอนหรือจัดโปรแกรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจุดมุ่งหมายที่อย่างน้อยเด็กเหล่านั้นสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างปกติสุขในสังคมแห่งสหภาพเมียนมาร์

5. ข้อมูลพื้นฐานของสหภาพพม่า

เมืองหลวง กรุงย่างกุ้ง (Yangon)

พื้นที่ 657,740 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1.3 เท่าของไทย)

- ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน (2,185 กิโลเมตร)
- ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาว (235 กิโลเมตร) และไทย (2,401 กิโลเมตร)
- ทิศตะวันตกติดกับอินเดีย (1,463 กิโลเมตร) และบังกลาเทศ (193 กิโลเมตร)
- ทิศใต้ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล

ประชากร 49.6 ล้านคน มีเผ่าพันธุ์ 135 เผ่าพันธุ์ ประกอบด้วย เชื้อชาติหลัก ๆ 8 กลุ่ม คือพม่า (ร้อยละ 68) ไทยใหญ่ (ร้อยละ 8) กะเหรี่ยง (ร้อยละ 7) ยะไข่ (ร้อยละ 4) จีน (ร้อยละ 3) มอญ (ร้อยละ 2) อินเดียน (ร้อยละ 2) (2546)

ศาสนา ศาสนาพุทธ (ร้อยละ 90) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 5) ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 3.8) ศาสนาฮินดู (ร้อยละ 0.05)

ภาษาราชการ ภาษาพม่า

ตัวอักษรพม่า

รูปแบบการปกครอง ปกครองโดยคณะทหารภายใต้สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council – SPDC) โดยมีประธาน SPDC เป็นประมุขประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

- ประธาน SPDC พลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย (Senior General Than Shwe) (เมษายน 2535)

- นายกรัฐมนตรี พลโท โซ วิน (Lt. General Soe Win) (19 ตุลาคม 2547)

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายยูณ วิน (U Nyan Win) (18 กันยายน 2547)

พลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย

เขตการปกครอง แบ่งการปกครองเป็น 7 รัฐ (state) สำหรับเขตที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย และ 7 ภาค (division) สำหรับเขตที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า

GDP 8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (2546)

GDP Growth ประมาณร้อยละ 0.7 (2547 ประมาณการ)

GDP per capita 99 ดอลลาร์สหรัฐ (2546)

อัตราเงินเฟ้อ ประมาณร้อยละ 36.6 (2546)

ทุนสำรองระหว่างประเทศ 550 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2546)

การค้าระหว่างประเทศ โครงสร้างเศรษฐกิจประกอบด้วยภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะข้าว ฝ้ายพืชและถั่วต่าง ๆ ผลผลิตของภาคเกษตรคิดเป็นร้อยละ 54 ของ GDP นอกจากนี้ผลผลิตที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งมาจากทรัพยากรธรรมชาติ (น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ป่าไม้)

- การค้าต่างประเทศในช่วงปี 2546-2547 มูลค่ารวม 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- มูลค่าการนำเข้าสินค้าต่างประเทศ ประมาณ 1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

- มูลค่าการส่งออกสินค้า ประมาณ 2.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

เงินตรา จีต (Kyat) อัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 22 จีตต่อ 1 บาท หรือประมาณ 934 จีตต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ (ธันวาคม 2547)

ธนบัตรพม่าราคา 1 Kyat

สินค้าส่งออก ก๊าซธรรมชาติ สิ่งทอ ไม้ซุง สินค้าประมง ข้าว ยาง อัญมณี และแร่ธาตุ
สินค้านำเข้า เครื่องจักรกล ยาสังเคราะห์ น้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และเหล็ก
ตลาดนำเข้า จีน (ร้อยละ 28.9) สิงคโปร์ (ร้อยละ 20.7) และไทย (ร้อยละ 14) (2546)
ตลาดส่งออก ไทย (ร้อยละ 30.2) อินเดีย (ร้อยละ 9) จีน (ร้อยละ 7) (2546)

การเมืองการปกครอง

1. สถานการณ์ทางการเมือง รัฐบาลพม่าซึ่งมาจากคณะนายทหารที่ยึดอำนาจการปกครองเมื่อปี 2531 มีนโยบายมุ่งรักษาเสถียรภาพ รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ โดยปกครองประเทศโดยไม่มีรัฐธรรมนูญและใช้มาตรการที่แข็งกร้าวเด็ดขาดเพื่อบรรลุปเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้นานาประเทศมองว่ารัฐบาลพม่าขาดความชอบธรรมและละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งเมื่อปี 2533 การจับกุมคุมขังบุคคลที่เคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยเป็นจำนวนมากและการประวิงเวลาเพื่อให้ตนอยู่ในอำนาจต่อไป รัฐบาลพม่ามีความพยายามที่จะลดแรงกดดันจากประชาคมระหว่างประเทศอยู่บ้าง โดยเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2546 พลเอก ชิน ยุ้น นายกรัฐมนตรีได้ประกาศ "Roadmap towards Democracy" ของพม่า ซึ่งกำหนดขั้นตอนการดำเนินการไปสู่ประชาธิปไตยของพม่า 7 ขั้นตอน ขั้นตอนที่สำคัญคือการจัดประชุมสมัชชาแห่งชาติ (National Convention) เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้เริ่มการประชุมแล้วเมื่อวันที่ 17

พฤษภาคม 2547 และขณะนี้การประชุมได้หยุดพักเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547 โดยจะเริ่มประชุมใหม่หลังฤดูมรสุม นอกจากนี้ รัฐบาลพม่าได้เริ่มกระบวนการเจรจากับชนกลุ่มน้อยที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยง (Karen National Union – KNU)

อย่างไรก็ดี รัฐบาลพม่ายังไม่ได้ดำเนินการในประเด็นที่ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญและเรียกร้องมาตลอด ได้แก่ การปล่อยตัวนาง ออง ซาน ซู จี เลขานุการพรรค NLD และการให้พรรค NLD เข้าร่วมในสมัชชาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 รัฐบาลพม่าได้การปรับเปลี่ยนตัวบุคคลสำคัญทางการเมืองครั้งสำคัญ โดยอนุญาตให้พลเอก ชิ่น ยุ้น นายกรัฐมนตรีลาออกและแต่งตั้งพลโท โซ วิน เลขานุการ 1 ของ SPDC เป็นนายกรัฐมนตรีแทน และก่อนหน้านั้น เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2547 ได้มีการปรับคณะรัฐมนตรีในพม่า โดยแต่งตั้งให้นายทหารสายคุมกำลังเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศแทน ในการเปลี่ยนแปลงผู้นำของพม่าครั้งนี้ รัฐบาลพม่ายังคงยืนยันว่าจะยึดมั่นในนโยบายปรองดองแห่งชาติและประชาธิปไตยในพม่าและเดินหน้าในกระบวนการ Road map ต่อไป โดยจะเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติอีกสมัยในเดือนกุมภาพันธ์ 2548

2. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ นับตั้งแต่เข้ายึดอำนาจการปกครองเมื่อปี 2531 รัฐบาลทหารได้เริ่มนโยบายการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากระบบวางแผนส่วนกลาง (centrally planned economy) เป็นระบบตลาด มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เคยเป็นจักรกลสำคัญของระบบเศรษฐกิจเดิม รวมทั้งเปิดประเทศเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมการส่งออก อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ยุ่ยากซับซ้อนและสั่งสมมายาวนาน การเมืองที่ขาดเสถียรภาพ การขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งมาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจของประเทศตะวันตก ทำให้การปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจไม่คืบหน้า รัฐบาลพม่ายังคงควบคุมและแทรกแซงกลไกตลาดอย่างเข้มข้นในปี 2546 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของพม่ามีมูลค่า 8.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร 99 ดอลลาร์สหรัฐ/คน ในปี 2547 คาดว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของพม่าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.7

เศรษฐกิจการค้า

1. นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าไปลงทุนในพม่าทั้งในรูปแบบที่ต่างชาติเป็นเจ้าของ 100% หรือในรูปแบบของการร่วมลงทุน (joint venture) กับนักลงทุนท้องถิ่น โดยนักลงทุนต่างชาติจะต้องร่วมทุนอย่างน้อยในอัตราร้อยละ 35 ของเงินลงทุนทั้งหมด

2. นักลงทุนต่างชาติจะต้องลงทุนอย่างน้อย 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม (manufacturing) และ 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับธุรกิจบริการ (services)

3. ภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law) ของพม่า ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission – MIC) นักลงทุนสามารถได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่น ได้รับการยกเว้นภาษี (tax holiday) 3 ปี ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 50 จากรายได้ที่ได้จากการส่งออก การชำระภาษีเงินได้สำหรับลูกจ้างต่างชาติได้ในอัตราเดียวกับประชาชนชาวพม่า

4. ธุรกิจต่างชาติที่ดำเนินในพม่าภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศจะไม่ถูกยึดกิจการเป็นของพม่า (shall not be nationalised) ทั้งนี้ พม่าอนุญาตให้จัดส่งเงินทุน (capital) และผลกำไรสุทธิ (net profit) กลับไปยังประเทศแม่ได้

5. นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าพื้นที่ดำเนินการระยะยาว (long term lease) ได้จากรัฐบาลพม่า โดยค่าเช่าพื้นที่ในพื้นที่อุตสาหกรรม (industrial zone) อยู่ในอัตรา 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตารางเมตร/ปี

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหภาพพม่า

1. ด้านการทูต ไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับพม่าเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2491 ไทยและพม่ามีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน

2. ด้านการเมือง พม่ามีความสำคัญต่อไทยทั้งในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกันยาวกว่าที่ไทยมีกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ (2,401 กิโลเมตร) ก่อปรกกับปัญหาทางการเมืองและชาติพันธุ์ในพม่าได้ส่งผลกระทบต่อไทยหลายประการ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ผู้หนีภัยการสู้รบ (กว่า 1 แสนคน) และแรงงานผิดกฎหมาย (ประมาณ 1 ล้านคน) รวมทั้ง ยังทำให้พม่าต้องเผชิญกับมาตรการลงโทษ (sanction) จากประชาคมระหว่างประเทศ

ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – พม่าอยู่ในเกณฑ์ดี ชายแดนมีความสงบ ผู้นำทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันเป็นระยะ ๆ ความร่วมมือต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี โดยเฉพาะการปราบปรามยาเสพติด การจัดระเบียบแรงงานผิดกฎหมายชาวพม่าในไทย การป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ

3. ด้านเศรษฐกิจ การค้า ไทยเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของพม่า

- มูลค่าการค้ารวม (มกราคม - พฤศจิกายน 2547) 1,712.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2546 ร้อยละ 45.3)

- มูลค่าการนำเข้า 1,158.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

- มูลค่าการส่งออก 554.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 604.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ส่วนหนึ่งมาจากค่าใช้จ่ายในการซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่า)

- สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ ไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้า เม็ดพลาสติก และผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น สำหรับสินค้าที่ไทยนำเข้าจากพม่า ได้แก่ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและไม้อื่น ๆ สินแร่โลหะอื่น ๆ และเศษโลหะ เหล็กและเหล็กกล้า ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และกุ้งแช่แข็ง

การค้าชายแดน

- มูลค่าการค้าชายแดน (มกราคม – กันยายน 2547) รวม 48,372.5 ล้านบาท
- มูลค่าการส่งออก 14,216.3 ล้านบาท
- มูลค่านำเข้า 34,156.2 ล้านบาท ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 19,940.0 ล้านบาท (เนื่องจากไทยต้องชำระค่าก๊าซธรรมชาติแก่พม่า)

การลงทุน

ไทยเป็นนักลงทุนต่างชาติลำดับ 3 ในพม่า (รองจากสิงคโปร์ และสหราชอาณาจักร) ซึ่งส่วนมากเป็นธุรกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โรงแรมและการท่องเที่ยว การแปรรูปและการผลิต และประมง

กลไกความร่วมมือ

ไทยและพม่ามีกลไกความร่วมมือในกรอบคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-พม่า (Joint Trade Commission – JTC) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วม เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการค้าระหว่างกัน โดยได้ประชุมครั้งล่าสุดคือครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2547 ที่กรุงย่างกุ้ง นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy – ACMECS) ซึ่งคืบหน้ามากในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรม (กำหนดพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพม่าที่เมืองเมียวดี เมะล่าย และพะอัน) พลังงาน (การศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำที่สาละวิน ฮัจจี และตะนาวศรี) และเกษตรกรรม (การจัดทำ Contract Farming)

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ไทยและพม่ามีพรมแดนติดต่อกันและประชาชนของทั้งสองประเทศมีความคล้ายคลึงทางด้านวัฒนธรรมและศาสนา ในภาพรวมรัฐบาลไทยและพม่าได้ลงนามในความตกลงทางวัฒนธรรมเมื่อ 24 สิงหาคม 2542 นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังได้ดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ อาทิ โครงการอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายในวัดของพม่าซึ่งกระทรวงการต่างประเทศดำเนินติดต่อกันมาปีนี้เป็นที่ 10 เป็นต้น

ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลไทยได้จัดลำดับพม่าให้มีความสำคัญลำดับแรกในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ ในปี 2547 ไทยได้ให้ทุนการศึกษาและทุน

ฝึกอบรมหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทยแก่เจ้าหน้าที่พม่าแล้ว 27 คน และจะให้ความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาคอื่น ๆ จำนวน 108 ทุน นอกจากนี้ตั้งแต่ปี 2545 รัฐบาลไทยยังได้เริ่มให้การสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับครูประถมศึกษาจากพม่าในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเกษตรและโภชนาการสำหรับเด็กวัยเรียนในประเทศไทย และการส่งคณะเจ้าหน้าที่ไทยไปติดตามผลการประชุมเชิงปฏิบัติการในสหภาพพม่า

ในด้านความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติด เมื่อปี 2544 รัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่พม่าในโครงการพัฒนาบ้านยองซาในรัฐฉาน (เขตของว้า) ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเลือก (alternative development) โดยนำโครงการพัฒนาตอยตุงเป็นแบบอย่างเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนพม่าให้เลิกการปลูกฝิ่นและมีการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปลูกพืชผล การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล การสาธารณสุข ฯลฯ (วงเงิน 40 ล้านบาท) ปัจจุบัน โครงการได้คืบหน้าไปมากและขยายจากบ้านยองซาครอบคลุมไปยังเขตว้าได้ทั้งหมด

การเยือนที่สำคัญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือนพม่าอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 2-5 มีนาคม 2503

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนพม่าอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 29 กุมภาพันธ์- 5 มีนาคม 2531

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือนพม่าอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 21-31 มีนาคม 2529

เสด็จพระราชดำเนินเยือนพม่าเป็นการส่วนพระองค์ 2 ครั้ง

- (เมืองเชียงใหม่) ระหว่างวันที่ 3-4 มีนาคม 2537

- ระหว่างวันที่ 10-14 มีนาคม 2546

การเยือนไทยของผู้นำพม่า

- พลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย ประธานสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ/นายกรัฐมนตรีพม่า (ตำแหน่งขณะนั้น) รวม 2 ครั้ง (เมื่อวันที่ 8-9 มีนาคม 2542 และวันที่ 29 เมษายน 2546)

- รองพลเอกอาวุโส หม่อง เอ รองประธานสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ ระหว่างวันที่ 23-25 เมษายน 2545

- พลเอก ชิ่น ยุ้น ในขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ 1 ของสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ ระหว่างวันที่ 3-5 กันยายน 2544 และเดินทางมาที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2 ครั้ง (วันที่ 7 ตุลาคม 2544 และ 19 พฤษภาคม 2546)

เพื่อกำหนดจุดที่จะก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 และทำพิธีวางศิลาฤกษ์งานก่อสร้างสะพาน และในฐานะนายกรัฐมนตรีพม่า เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2547 เพื่อร่วมประชุม BIMST-EC Summit ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 30-31 กรกฎาคม 2547

- พลเอก ตูระ ฉ่วย มาน เสนาธิการทหาร/สมาชิกสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ ระหว่างวันที่ 24 – 26 สิงหาคม 2547

6. บทสรุป (Conclusion)

สหภาพเมียนมาร์นั้นยังเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีช่องว่างทางการศึกษาอาจจะเป็นเพราะปัจจัยทางการเมืองที่ทำให้ประเทศต้องปิดตัวเองขาดการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพของประชากรอย่างไรก็ตามนโยบายของประเทศที่พึงจะหันมาใช้นโยบายใหม่ เปิดประเทศให้ได้มีโอกาสเข้าร่วมสมาคมสังคมโลกมากขึ้นโดยเฉพาะภายหลังจากที่มีรัฐบาลใหม่ภายหลังการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2533 รัฐบาลได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการศึกษา หนึ่งองค์การระหว่างประเทศเช่น UNESCO UN UNSCEF ต่างก็ให้ความสำคัญและหาทางช่วยเหลือรัฐบาลสหภาพเมียนมาร์เพื่อสันติสุขของโลกต่อไป

บรรณานุกรม

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. **สภาพการศึกษาพื้นฐานของพม่า**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์
พริ้นท์ติ้งเซนเตอร์ จำกัด, 2535.

ประเวศ วะสี. **เยือนพม่า**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน ,2540.

Postlethwaite, T.N. **The Encyclopedia of Comparative Education and National
Systems of Education**. Great Britain: A Wheaton & Co.Ltd ., 1988.

UNESCO, "Adult Education in Asia and the Pacific" **Bulletin of the Unesco Reginal
Office for Education in Asia and the Pacific**. Special Issue
(January,1982): 21–32 .

_____. "Contionuing Education in Asia and the Pacific" **Bulletin of the
Unesco Reginal office for Education in Asia and the Pacific**.
28 (sebtember, 1987): xii.

_____. "Science Education in the Asian Region" **Bulletin of the Unesco
Regional Office for Education in Asia and the Pacific**. 18 (june, 1977)
: 31 – 34.

_____., **World Education Report 1991**. Dijon: Imprimerie Darantiere, 1991.

Webster's New Encyclopedic Dictionary. New York: Black Dog & Leventhal
Publishers, Inc., 1993.

<http://www.mfa.go.th/web/479.php?id=49>